

Spauda ir informacija

Europos Sąjungos Teisingumo Teismas
PRANEŠIMAS SPAUDAI Nr. 63/16
2016 m. birželio 14 d., Liuksemburgas

Sprendimas byloje C-308/14
Komisija / Jungtinė Karalystė

Jungtinė Karalystė gali reikalauti, kad išmokų šeimai ir mokesčio kreditą už vaiką gavėjai turėtų teisę gyventi šioje valstybėje

Nors ši sąlyga laikoma netiesiogiai diskriminuojančia, ji pateisinama būtinumu apsaugoti viešuosius priimančiosios valstybės narės finansus

Reglamente dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo¹ nustatyta nemažai bendrų principų, kurių privaloma laikytis valstybių narių teisės aktuose šioje srityje, kad įvairiose nacionalinėse sistemose nebūtų nustatyta nepalankių sąlygų asmenims, pasinaudojusiems teise laisvai judėti ir gyventi Sąjungoje. Vienas bendrųjų principų, kurių privalo laikytis valstybės narės, yra lygybės principas. Specifinėje socialinės apsaugos srityje lygybės principas pasireiškia bet kokios diskriminacijos dėl pilietybės uždraudimu.

Komisija gavo nemažai Sąjungos piliečių, kurie nėra Jungtinės Karalystės piliečiai, tačiau ten gyvena, skundų. Šie piliečiai skundėsi tuo, kad kompetentingos Jungtinės Karalystės valdžios institucijos atsisakė skirti jiems tam tikras socialines išmokas motyvuodamos tuo, jog jie neturi teisės gyventi šioje valstybėje. Manydama, kad Jungtinės Karalystės teisės aktai neatitinka reglamento nuostatų, Komisija Jungtinei Karalystei pareiškė ieškinį dėl įsipareigojimų neįvykdymo. Šiuo klausimu Komisija pažymėjo, kad Jungtinės Karalystės teisės aktuose nustatyta pareiga patikrinti, ar prašymus dėl tam tikrų socialinių išmokų – tarp kurių yra šeimoms mokamos išmokos, kaip antai išmokos šeimai ir mokesčio kreditas už vaiką², nagrinėti šioje byloje – pateikę asmenys teisėtai gyvena Jungtinės Karalystės teritorijoje. Komisijos teigimu, ši sąlyga yra diskriminacinė ir prieštarauja reglamento esmei, nes pagal ją atsižvelgiama tik į įprastinę pareiškėjo gyvenamąją vietą.

Atsižvelgdama į šiuos argumentus, Jungtinė Karalystė, kuri remiasi Sprendimu *Brey*³, tvirtina, kad priimančioji valstybė gali teisėtai reikalauti, jog socialinės išmokos būtų skiriamos tik tiems Sąjungos piliečiams, kurie įvykdo teisės gyventi jos teritorijoje turėjimo sąlygas, o šios sąlygos iš esmės numatytos vienoje iš Sąjungos direktyvų⁴. Be to, nors ir pripažįstama, kad teisės į nagrinėjamas socialines išmokas sąlygas lengviau įvykdo savo valstybės piliečiai (jie automatiškai turi teisę gyventi šalyje), su teise gyventi šalyje susijusi sąlyga bet kuriuo atveju yra proporcinga priemonė, kuria siekiama garantuoti, kad išmokos būtų mokamos asmenims, kurie Jungtinėje Karalystėje yra pakankamai integruojami.

Šiandien priimtame sprendime **Teisingumo Teismas atmets Komisijos ieškinį.**

¹ 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 883/2004 (OL L 166, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 5 t., p. 72).

² Išmokos šeimai („child benefit“) ir mokesčio kreditas už vaiką („child tax credit“) iš mokesčių, o ne iš gavėjų įmokų finansuojamos išmokos pinigais. Jų bendras tikslas – prisidėti prie šeimos išlaidų padengimo. Remiantis Jungtinės Karalystės teisės aktais, tam, kad galėtų gauti šias išmokas, pareiškėjas turi būti Jungtinėje Karalystėje. Ši sąlyga yra įvykdyta, tik jei pareiškėjas: a) fiziškai yra Jungtinėje Karalystėje, b) jo įprastinė gyvenamoji vieta yra Jungtinėje Karalystėje ir c) jis turi teisę gyventi šioje valstybėje.

³ 2013 m. rugsėjo 19 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Brey* (C-140/12).

⁴ 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, iš dalies keičianti Reglamentą (EEB) Nr. 1612/68 ir panaikinanti Direktyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB (OL L 158, p. 77; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 5 t., p. 46).

Teisingumo Teismas pirmiausia konstatuoja, kad nagrinėjamos socialinės išmokos yra socialinės apsaugos išmokos, taigi patenka į reglamento taikymo sritį.

Toliau Teisingumo Teismas atmets pagrindinį Komisijos argumentą, kad Jungtinės Karalystės teisės aktuose nustatoma papildoma sąlyga prie reglamente numatytos įprastos gyvenamosios vietos sąlygos.

Šiuo klausimu Teisingumo Teismas primena, kad įprastos gyvenamosios vietos kriterijus pagal reglamentą yra ne sąlyga, būtina tam, kad būtų galima gauti išmokas, o „kolizinė norma“, kuria siekiama tikslo išvengti kelių nacionalinių teisių taikymo vienu metu ir to, kad laisvo judėjimo teise pasinaudoję asmenys netektų apsaugos. Kaip nurodo Teisingumo Teismas, reglamentu nesukuriama bendra socialinio draudimo sistema, bet pagal jį gali toliau egzistuoti atskiros nacionalinės sistemos. Taigi, juo nesiekiama nustatyti pagrindinių teisės į išmokas egzistavimo sąlygų, nes iš esmės šias sąlygas turi nustatyti kiekvienos valstybės narės teisė. Šiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas pažymi, kad **nedraudžiama socialinių išmokų skyrimo ekonomiškai neaktyviems Sąjungos piliečiams susieti su reikalavimu, kad šie įvykdytų teisėto gyvenimo priimančiojoje valstybėje narėje sąlygas.**

Dėl papildomo Komisijos argumento, kad teisės gyventi šalyje kontrolė reiškia diskriminaciją, Teisingumo Teismas nurodo, kad **teisės gyventi Jungtinėje Karalystėje sąlyga sukuria nelygybę**, nes šią sąlygą lengviau įvykdo savo šalies piliečiai, nei kitų valstybių narių piliečiai.

Tačiau Teisingumo Teismas mano, kad **toks skirtingas požiūris gali būti pateisinamas** teisėtu tikslu, kaip antai **būtinumu apsaugoti priimančiosios valstybės narės finansus**, su sąlyga, kad jis neviršija to, kas būtina šiam tikslui pasiekti.

Šiuo klausimu Teisingumo Teismas konstatuoja, kad nacionalinės valdžios institucijos atlieka gyvenimo šalyje teisėtumo patikrinimą pagal direktyvoje dėl laisvo piliečių judėjimo nustatytas sąlygas. Taigi, šią kontrolę Jungtinės Karalystės valdžios institucijos atlieka ne sistemiškai dėl kiekvieno prašymo, o tik iškilus abejonių. Tai reiškia, kad **ši sąlyga neviršija to, kas būtina Jungtinės Karalystės teisėtai siekiamam tikslui įgyvendinti, t. y. būtinumu apsaugoti savo finansus.**

PASTABA: Ieškinį dėl įsipareigojimų neįvykdymo valstybei narei, kuri neįvykdė iš Sąjungos teisės kylančių įsipareigojimų, gali pareikšti Komisija arba kita valstybė narė. Teisingumo Teismui konstatavus, kad įsipareigojimai neįvykdyti, atitinkama valstybė narė privalo nedelsdama įvykdyti šį sprendimą. Jeigu Komisija mano, kad valstybė narė neįvykdė sprendimo, ji gali pareikšti naują ieškinį dėl piniginių sankcijų taikymo. Tačiau, jei Komisijai nepranešama apie direktyvą į nacionalinę teisę perkeliančias nuostatas, jos prašymu Teisingumo Teismas gali paskirti piniginę sankciją jau pirmajame sprendime dėl įsipareigojimų neįvykdymo.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

[Visas sprendimo tekstas](#) nuo jo paskelbimo dienos prieinamas CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

Nuotraukas iš sprendimo paskelbimo posėdžio galima rasti „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106